

KEMENESVIDEK

KÖZERDEKÜ FÜGGETLEN ÚJSÁG.

„KISCELL és VIDÉKE“

Megjelenik minden vasárnap.

„KISCELL és VIDÉKE“

FIZETÉSEK:

Egy évtől 8 kor. | Nagyrédre . . . 2 kor. —
 Fél évtől 4 . | Egyes ésem ára — . 30 .
 Az előfizetés Ártokcsoktat: kedd, szerda és pénteken.

Feloldó szerkesztő:
Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cellődműlk, D. ú. m. 81 k. 1. utca, Csombász-ház — Ide küldendő a lap szállami és anyagi részét illető mindenféle küldemények.

Állami gyermekvédelem és társadalmi erkölcs.

— Irta: Boznyák Zoltán, miniszteri tanácsos. —
 Gyakran hangzott fel a

kegyes ájtatoskodók és ama Lady Turtuffe-ök a gyermekvédelemnek a társadalmi erkölcsre való káros visszahatását.

A vádat, hogy a gyermekvédelem a társadalmi erkölcs standardját súlyeszi, főleg azzal okolják, hogy elősegíti a házasságon kívüli gyermeknemzést és megalazítja a családi kötelekeket.

Azt a kényes kérdést, hogy a szabad szerelem egyáltalán a bűn fogalma alá esik-e, kizárjuk a vitából.

Vegyük most elsőbbsen fiziologiai szempontból azt az érvet, hogy a gyermekvédelem elősegíti a házasságon kívüli gyermeknemzést. S most bizonyos humoros hangulat fog el bennünket. Boesant, hogy kitér belőlünk a szívműrő. Ugyanúgy. Hát befolyásolja a pástorát a mentőgondolat, hogy esetleges eredménymenhelyre juthat? Hát a szabadszerelem önfeledt pillanataiban gondolnak arra, hogy gyűlölcse a gyermek? Valóban csak azok hiszik, akik rég elfeledték ama pillanatot.

De most nézzük e kérdést a statisztikai adatok világánál. S itt annak az országunk statisztikai adataiból merítünk, ahol a gyermekvédelem a legszélesebb körű, ahol minden gyermek,

akinek szülei vagy nagyszülei nincsenek, vagy a tartásra kellően nem képesek, joga van állami védelemre, ahol a végrehajtás a legliberálisabb, mert a fölvetel a menhelyre ment minden bürokratikus nehézségtől.

S ez Magyarország!

A jelenlegi széles módon működő gyermekvédelem 1903. szeptember hó 1-én lépett életbe.

Nézzük most a statisztikai adatokat: 1904-től 1908-ig az újszülöttek száma emelkedett 2.17 százalékkal. Ugyanczen idő alatt a házasságon kívül születettek száma csökkent 3.92 százalékkal.

Ha most megfigyeljük a statisztikai adatokat abban a 17 városban, ahol a gyermekmenhelyek székhelyei vannak, ahol ott mindjárt helyben egyszerű jelentkezésre minden házasságon kívül született gyermeket felvesznek, az eredmény ez!

Fel kell még a figyelmet hívunk arra, hogy 1904-ben volt államilag védett elha-

gyott gyermek 20.96%, míg 1908-ban 44.453. Emelkedés 52.83 százalék.

Tény tehát, hogy 1904-től 1908-ig az összes újszülöttek számának emelkedése

kek számának óriási növekedése dacára a házasságon kívül születettek száma ugyaz egész országban, miut a szóban levő 17 városban csökkent.

Tény továbbá, hogy ebben a tizenhét városban nagyobb a házasságon kívül születettek számának csökkenése — dacára, hogy közöttük van Budapest székesfőváros is s az ország nagyobb városai, — ugyanis a házasságon kívül születettek számának csökkenése ugyanazon időben 4.48 százalék.

Hogy a városokban a házasságon kívül születettek számaránya nagyobb, mint falun, ez a kérdéssel mi összefüggésben sincs. Mert így van az világszerte s mert nagyobb volt a gyermekvédelmi intézmények előtt is.

A felsorolt statisztikai adatok megvilágítják, hogy a gyermekvédelem emelkedésével a házasságon kívül születettek száma nem emelkedik. Sőt e szám az állami gyermekvédelem klasszikus földjén, Magyarországon — dacára, hogy az államilag

TARGA.

Gáspár ur szerelme.

Mikor Gáspár hazament, az asszony már otthon várta űt a sarokban és számításból nem gyújtotta meg a lámpát. Asszonyi verének minden fortélyosságával várta az utolsó ütközetet, a végsőt, a legszomorubbát, amikor megegyeztet visszazserzi magának Gáspár ur hideg szerelmét. Mert Gáspár urból már kezdtek kihűlni a nagy vágyódások, korán megvénűt, földszagu parasztlekével megérezte, hogy a véres asszonyi szerelmeket ugy kell lerázni magától, mint a ravaszképu, vén hitelezőket. És ez az asszony volt az utolsó, ez az asszony volt Gáspár előtt a szerelem diaderegő epilógusa, az asszony, akit előre is utolsónak jelentett ki és akit mégis szeretett egy kicsit az ő lusta verének bágyadt, októberi ritka felpazdálósával.

Ma halottak napján különösképen beteg volt Gáspár ur szíve. Tegnap olvasta Musset ír, szerelmes versét talán szavadssor. Bele mormogta halkán a üdéttségbe az elsimult legmemorubb, legszerelmesebb strofáját. Ha meg-halek, sírom fölé sok síró lúfát ütöszettek. Szeretem a síró fűszek beteg muzsikáját... És Gás-

pár ur az e'ső szeretőjére gondolt, akinek e sirjat fájdalmas sügüsü fűzekkel ültette tele.

A. emberek kimennek a temetőbe, minden-kinek van künn egy darabka földje, egy szemernyi elsirotlan alma, egy porokányi betemetett szíve, egy kísértéként hazajáró emléke és ő most nem megy oda, ő nem mehettt oda, mert itt ül mellette a sötétben egy asszony, aki szerelemes, fortályos terveket forral ellene és meg akarja még egyszer utolsó fellobbanásában ejteni.

— Menj innen! — mondta az asszonynak Rá sem nézett. Ebben a percben utáta. Bele szerette volna főtölni a sáros cipőjét szoknyája csipkefodrába. Az asszonyok megérik ezt ilyenkor. — Ez az asszony is megérezte. És most már számítás nélkül, ravaszág nélkül, csendesesen kis csuklásokkal sirni kezdett.

Gáspár ur tudta, hogy az asszony le akarta őt gyömsni. Az apró, gyöngyszemű könnyek, amelyek ugy paragnak egy asszony mélységes kéz szeméből mint rózsaszírom harmatcseppei, nagy-menyitének az asszonyi sírások. Gáspár ur nem ezek kosé tartozott. Odament az asszonyhoz, megmögöggatta a fejét és lecsókolta.

Undert érták. Elhatározták, hogy mégis elmeny. Nem tudta, hogy hova, merre, és érezték

még a Musset verse bágyadt muzsikájának játékát a lelkében, Vette a kalapját.

— Hová? — kérdezte remegve az asszony. Megérezte a veszedelmet, felt borzongott és Gáspár ur úgy érezte, mintha fekete hollók károgának körül a szívét. Leült az asszony mellé es így ülték sokáig. Halkan verte el a szívük dobogása az órákat. Mindegyikük a rég elteltéteit szerelemre gondolt, elhaltolt csókokra, a szoba sarkából beteg, szerelmes beteg, szerelmes bugások kíséretei bujtak elő s ők ugy ülték egymás-mellett, mint az idegenek.

Az asszony belekuszott az ember ölébe és átfogta a fejét. Gáspár azt hitte, hogy rozsdás, hideg vaskapucok fonják körül a nyakát, átengedte faradt szemét az asszony szájának. Nem bánta akármí történik, csak félt egy emléktől és egy bágyadt, fehérarcu, fuldokló fáradt asszony utolsó verceppjeit látta, amelyeket az asszony baldoklása közben az ajkára csóktolt.

— Elmegeyek — mondotta halkán

As asszony felgrott. Rikácsoló hangon ordította:

— Tudom hová akarasz menni. A temetőbe. A sírjához. Az én csókomból nedves szájjal akarod megcsókolni az ő sírjának a földjét. Viszaga akarod sirni annak a nőnek a csokos szerelmét, csak azért, mert már nincs itt. Amig itt val-

védett elhagyott gyermekek száma rohamosan emelkedett, csökkent. Ennek okfejtése az általános fejtegetések szükrozbott keretén kívül esik.

Áttérünk most az erkölcs nevében föllhangzó ama évrre, hogy a gyermekvédelem meglazítja a családi kötelekeket.

Érzelmi frázisok bentünk visszhangot nem keltenek s a fajért való küzdelem széles országútról minket mellékutak leterítenei nem fognak. Igenis: meg kell lazítani a családi kötelekeket mindenha vagy mondjuk a mi nyelvünkön, változtatni kell a millió mindenha, ha a millió amelybe a gyermek vérség szerint tartozik, akár anyagi, akár erkölcsi okokból pusztulásnak indul. És nem évezredes közhelyek, sem érzelmi gyöngöcségek minket meg nem ejtenek. És sohasem fogjuk gloriifikálni de meg értékelni sem azt a szülőt, de leginkább anyai szeretetet, amely hitába látja, hogy anyagi nyomortól, pusztító ragálytól, etkölcsi fekélytől megmértelvezett otthonában veszendőbe megy a gyermek, valóságos állati önzéssel így kiált fel: „nem adom oda gyermekemet, inkább pusztuljon el velem.“ Nos, kérдем: ez a szülő kit szeret? Gyermekeit-e vagy önmagát?

Különbö is egész rendszere van annak, hogy még a pusztító millióból kiragadott gyermek s szülei közt se szakadjon meg minden fonál és hogy ha a millió amelybe vérszerint tartozik, ismét teljes biztosítéka a gyermek fejlődésnek. — abba visszajusszon. Ott van továbbá korrektívumként — bár ezzel fölülte óvatosan kell binnünk -- az is, hogy a védett gyermek ha fejlődése érdekében szülei

köréből ki kell ragadni, ott maradhat társabb rokonsága körében, ha abban a fejlődésre föltétlenül alkalmas család akad. Még egy dolog ajánlunk: erkölcsös elleneink figyelmebe. Egy jól szervezett gyermekvédelem — és ilyen a magyar is, a védett gyermek anyja, legyen az asszonyanya vagy leányanya, köteles magától táplálni gyermekét. Ezzel szemben ott, ahol így szervezett gyermekvédelem nincs, a leányanyák rendszerint magzataikat „angyalcsinálóknak“ karmai közé dobják, míg maguk anyaságukat eladják a dajkaságban. Mért nem lázadnak fel a családi kötelek eme meglazítása ellen, amikor megfizetik azt, hogy a proletarinya elhagyja gyermekét és áruba bocsátja anyaságának egyik legértékesebb részét: aytetejét? Pedig ez a meglazítás gyilkol, a miénk életet ad.

És miért nem lázítja fel őket az, hogy mint fokozódik a családi kötelek meglazulása a társadalmi osztályok magasabb meg magasabb régióiban?

A tudás határai.

Két hír, frapánsul ellentétes és jelentőségében megdöbbentő, jarta be mostanában a világot. Az egyik a diadalmas, az örvé detes azt jelenti, hogy Latham a levegő hőcseinek egyike, minden eddigi rekordot leverve ezer méternél magasabba szállt fel aeroplánján. Ezt a magasságot kétszázalékos konstataálták, mert Latham magával vitt barométerjének jelzése s a röptér a földszinéről teodolittal figyelő katonatisztek észleletei teljesen összevannak. A világnak tehát nagy oka van ufjjonani; kétszázalékos bizonyítva az, amit a sképiikusok eddig még hétszégbevontak, hogy az aeroplán szállóképessége fellelé is korlátlan. Az ember tehát ime végleg ura a levegőnek s a gyakorlatilag alkalmazott tudomány tegnap nagy esodaja, a kormányzó leghajó ma már mi van haladva. Leverté a könnyebb, fűgőhöz, immár a használatban is hasznavehető vált repülőgépek.

Ánde a tudomány és technika diadalát hirdető örömriváigtsba sajátágo-

éppen úgy bántál vele mint velem. durva voltál, goromba parasztlelkű és hideg. Kinoztad, bántotad és most, hogy elmúnt föléd, szeretné elhitetni magaddal, hogy ő volt az első és utolsó szerelmed. Mert szeretni már nem tudsz, hát kell valaki, aki nincs és akire büntetlenül rühahadod telteltetlen, fagyos szelmedet. Kimehetsz a temetőbe, ma van halottak napja és temess el engem. És sem vagyok meg én sem én, mert szorításából.

Leesett a divánra. A férfi elhuzódott melőle. Még nem volt asszony, aki így a lelkebe látott volna. Az ősei is ilyenek lehettek. Gouoszak kemenyek és almozdozan szeretők. Szerették azt ami elmúnt, ami kopersósza, amit fűzfák burítanak, ami nem él és feltek minden asszonytól, aki csíket kér tőlük. Előte az irrealis szerelembe örültek bele mindannyian az vittek ki az utolsó fellobbanásokat a temetőbe.

Gáspár ráhajolt az asszonyra. Látta a kemény huos ajkát. Ezt az asszonyt most el kell temetni, olyan is ma temetni és Gáspárnak igazán mindegy volt, hogy kit temet. És az asszony kívánja, hogy úgy szeressek, mint egy halottat. A temetőre gondolt, ahol most kemény szívű, butális legendák ellágyulva sírnak az elmúlt asszonyok sírja fölött. Nekik is sírni kellene. És meggyújtotta lelkében egy régen elföldelt szerelem pistoló mécsaszét, lehuntya a szemét, megékelt egy előtte heverő asszony ajkát és ravatalos fűdésűg illatokat érzett, temetési bűszök mezmóráját, látta halvány, kékecsillagos mécsaszök villogását és a fölében, csóvóg egy Műset-vás há dokle, beteg jümei. B. E.

lakhatóságát vitató elméletnek, mely viszont megtermékesítette a legkiválóbb írók fantáziáját is, úgy hogy nem egy regény, vagy novella színtere a titokzatos csillag. Ez a régi legenda most szerzőszlix s a gondolkodó ember medőbbenve kénytelen kérdezni, hogy a tudomány igazságok is csak relatív értelemben vehetők és csak addig maradnak ez igazságok, amíg egy másik, velük homlokegyenest ellenkező igazság meg nem dönti?

Mikor Ptolomeus kidolgozta maga csillagászati rendszerét, azt arra alapította, hogy minden égi test, még a nap is, a föld körül forog, mert így látta a tulajdon szemével. Ezt milliók és milliók el is hiték, mert hisz a maguk szemével meggyőződhetek Ptolomeus tudományos állításának igazságáról. Később tudósok, kiknek már műszerek álltak rendelkezésükre, a Ptolomeuséval teljesen ellenkező tanokat hirdettek, miket a kortársak, a ptolemeusi tan elvetésével megint csak hinni voltak kénytelenek, mert hisz a műszerek teljesen a mellett bizonyítottak, hogy az égi testek, a Földet nem véve ki, a Nap körül forognak s ime a legújabb teleskopok semmit sem mutatnak a Mars felületén, holott a Schiaparelli korabeli teleskopokon áttátni lehet a híressé vált csatornákat. De vajjon ki biztosíthat arról, hogy ez az észlelet végleges s hogy későbbi, még tökéletesebb műszerekkel nem lehet-e majd látni a csatornákat?

Mért nem egy tudományos elméletnek, sőt dogmának, melynek eszhatatlansága köztögen felől állónak látma, megrontója, megsemmisítője lett az újabb, vele homlokegyenest ellenkező elmélet. S a világ ép oly vakon hit ennek, mint azelőtt rigének. Hol kezdődik tehát és hol végződik az emberi tudás s a tudomány minden vívmánya csak relatív értékű és nem abszolút?

Ha az ember már a maga szemének, sőt a műszereknek nem bízhat, vajjon kinek és minek higgyen?

UJDONSÁGOK.

— **Képviselőtestületk gyűlése.** Községünk képviselőtestülete f. hó 18-án délután 2 órakor a városháza tanteremében gyűlést tartott, melyen a Sági-utcai kereszt melletti 32 négyyszögöl

feltétel alatt megengelte, ha a vevő legalább négyyszögölenként 10 korona árt ad érte; — ha a döntőki bírtok eladásit pedig levették a napi-rendről, mert azt kosárfűzettel fogják beültetni

— **Képviselőjelölés Kémencsönömjében.** A mult vasárnapra Dr. Pörkolab Mihály ügyvéd, a cel dömőki függetlenségi párt elnöke összehívta a járás vezetőrőit Kémencsönömjében Radó Déneshez, a har a felállódo képviselőjelölt személye föltt harároztak. Két pártra oszlottak a vezetők, a kisebbik Dr. Maróthy László ládli négybírtokos, volt orsz. képviselő, s nagyobbik Dr. Ostffy Lajos, vármegyei lb. főjegyző, ostffy-assyronfi földbírtokos jelöltébe mellett foglalt állást. Előnk erendelte a szavazást, minek eredménye Dr. Ostffy hivatalos jelöltébe lett. Az igaz, hogy meg országgyűlésünk felosztva nincsen, vannak még választott képviselők, így hát nagyon is ráértünk volna mindezekre. Dr. Hethéssy Elek, függetlenségi párt alinöke, a kisebb-égen maradt Dr. Maróthy-párt agilis vezére a Vasvármegye 19-iki számában nyilatkozik, hogy ő és társai már régebben Dr. Maróthy László jelöltébe mellett foglalván állást, őt támogatják.

— **Kihátrók a járásban.** A fözelgabrárságnal a hétig állították össze a mult évben letárgyalat kihágások statisztikáját. A kimutatás szerint a járásban 1000 kihágás fordult elő, bebiztosított 8000 kor. büntetéspenzt, 6000 kor. árárt pedig leultek a delikvensok.

...
székesfehérvári hangszergyárosnak lapunk mai számában található hirdetésére ezennel felhívjuk olvasóink figyelmét, Hein Márton valóságos hangszerspecialista s cimbalmsi, melyek mint minden egyéb hangszere saját műhelyében készül, ma már országszerte mint a legkitűnőbbek ismeretesei Hein cimbalmsait legutóbb a pécsi és a veszprémi kiállításokon tüntették ki! Mint szolid versenyképes céget ajánljuk Hein Márton hangszerszertelvének a bíróságnak, aki bármiféle rendelést a legpontosabban eszközöl.

lévő a pápói 839. sz. jtkvben A + 118/b. hrz ház 86. és 86/a. sz. a. udvarral 101 öl területtel jelölt ingatlanból B. 7 a Schömföld Jakab 1/2 rész illetőségű, a 3534/1909 sz. végzés folytán tartott becslesi eljárás eredmények megfelelőleg 700 koromban megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a feleltet megjelölt ingatlan 1910. február hó 4. (negy) napján délután 9 órákor Pápóc községhezatal megtartandó nyilvános árverésen eladatul fog.

1. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan-kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX tc. 49 §-ában felvett árfolyammal számított és az 1881 évi nov. mber 1-én 3333 sz. a. kelt ig. min. rendelet 8 §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a bírói kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881 évi LX tc. 189 §-átelében bannapenzének a bíróságnal elő egyes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Celldömök, 1909 évi december 31-én.
A kir. járásbíró, mint tkvhatóság.

HANNIG kir. jbró

3842/1909. tkv

Árverési hirdetés.

A celldömölki kir. járásbíró, mint te-lekőnyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szilágyi Teatvrek győri lakos végrehajthatók Schönte d Jakab pápói lakos végrehajtható szenedő elleni 200 kor. 91 f. es. jár. iránti végrehajthatási ügyé-ben a celldömölki kir. járásbíró, mint tkvhatóság területén

Szén.

ok.

Teljes vagyonrakományokban bármely állomásra elsőrendű futóanyagot szállít **Fleischer és Bolgar** cég szén és pruzsen-nyagy-ereskedők a Bielsitz Bialaer Escoute und Wechslerbank magyarors-zsági központi elarusító irodáján.

Budapest, V Akadémia utca 11. — Telefon : 227. — 150-49.

Antrecit.

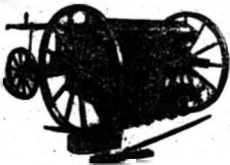
Kovács-szén.

Kiadó vendéglő.

Devecserben, a vasúti állomás közelében levő **„vasuti vendéglő”** 1910 évi januus hó 25-től kezdve bérbé kiadó, esetleg örök áron eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos: **Fenyves Antal** Máv. pályafelügyelő Devecser

Kemenesaljai közgazdasági Hitelbank r. t.

árúosztálya Celldömölk

a Magyar kir. államvasutak céggyáranak úgy a Ganz és Tsa részv. társ. motorosztályának kerü-leti képviselése és mintaraktara.

Fioktelepek: Muraszombaton, Sárváron, Veszprém-ben, Csornán, Dombóváron, Sopronban, és Zalaegerszegen.

Mindenemű gazdasági gépek és szükségleti cikkek raktára.

Ajánlja a legjobb és legújabb szerkesztett vetőgépeket, talajmívelő eszközöket, cséplő szerelményeket úgy motor, mint gőz és járgány hajtásra. Állandó nagy raktár műtrágya, műtakarmány, zsák, ponyva, olaj, kenőcs, kőtélneműek és mindenféle gazdasági cikkek-ből.

Építési iroda.

Tisztelettel van szerencsénk a m. t. építető közönség b. tudomá-sára hozni, hogy Celldömölkön

építési irodát és vállalatot létesítettünk.

Elvállaljuk mindenemű gazdasági épületek és bérházak tervezé-sét a legkényesebb izlésnek megfelelőleg a legmodernebb kivitelben; ugyancsak ezeknek természetben való kivételét, valamint körkemencék építéssel, csatornázások, atalakítások és tatarozási munkálatok elkészíté sét a legjutányosabb árban.

A készítenő munkálatok szakszerű és pontos kiviteléért az épi-ítméset terén eltöltött hosszas gyakorlatnak köszönhetnek, — egyedüli töltőrekvésünk oda fog irányulni, hogy a n. é. építető közönség l e g k é n y e s e b b igényeink is megfelelhessünk.

A m. t. építető közönség szives pártfogását kérve maradtunk.

kiváló tisztelettel

Harvák Testvérek

Celldömölk, Bencze-utca.
Schindler ház.

Vedgy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp. a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult hasznos, mely már sok év óta legjobb bedárási eszköznek bizonyult külsővel, ... csúszd és megbetegeséssel.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt be-vásárlókat óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” veszőgyel és a Richter céggyárossal ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K. 80, K. 1.40 és K. 2. — és ugyancsak minden gyógyszerboltban kapható. — Főraktár: Tóthk József gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter győgyeszerára az „Arany o szilva sz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. nro.**

Kitüntetve ezüst érem Péc 1907
Bronzórem Veszprém 1904

HEIN MARTON

Székesfehérvár, Kossuth L. utca 2 szám.

Ajánlja saját készítményű hangszereit és dug raktárát u. m.

Iskola hegedűk	6-8-10 kor-tól fejj.
Harmonikák	3-5-10
Fuvolák	2-4-8
Gramafonok	34-60-70

Építési orgo-nák hangszereiben.

Versenyképes jutányos árak

Cimbalmok:

Pedál nélküli	60 kor. tól fejj.
Pedállal (szalon cimb.)	120

Zongorák:

Híge	600 kor. tól fejj
Pianó	500
Harmonikumok	140

Hangszerek reáletfizetésére is kaphatók Mindenemű hangszervjavítások szakszerűen és lelkiismeretesen eszközöltenek Régi hangszerek me

Kitüntetve ezüst érem Péc 1907
Bronzórem Veszprém 1904.